

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. VI. Appendix. An liceat Episcopo co[n]ferre Beneficium pingue Clerico sub eo onere, quod renunciat aliud tenue, vel minus pingue, quod habet, vt hoc conferatur alteri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

cuiusdem cap. *Et si questiones. Quae voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant; non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.* Ergo qui dat munus ab obsequio, sive qui exhibet famulatum taliter, ut per illum non moveatur, neque inclinet voluntatem Collatoris ad conferendum Beneficium, licet habeat aliquam spem perveniendi ad Beneficium, & hoc sensu dicitur famulari propter Beneficium, tamquam propter finem secundarium, non erit simoniacus.

109. Et confirmatur. Omnes enim, qui ambiunt famulatum Episcopi, aut Cardinalis, id libenter agrediuntur, quia habent spem ascendendi ad aliquod Beneficium Ecclesiasticum, in quo sensu dicuntur respicere id tamquam finem secundarium. Durum ergo videtur damnare omnes famulos, & familiares Episcoporum, & Cardinalium, qui cum hac spe illis famulantur, & in hoc sensu respiciunt secundario Præbendam.

110. Dixi, *Nisi pervertatur intentio:* est enim periculosum famulari aliquo modo Episcopo cum ea spe Beneficij Ecclesiastici; quia facile flectitur intentio ad respiciendum illud tamquam finem principalem sui famulatus. Et ideo qui sic famulantur Episcopo, licet habeant spem ascendendi ad Beneficium Ecclesiasticum, aut ad aliam Præbendam, debent habere rectam intentionem, ne præstent suum munus ab obsequio, vel principaliter propter promotionem ad Beneficium, vel cum animo alliciendi tuo famulatu voluntatem Episcopi ad talem promotionem.

111. Similiter delinquet simoniacè Episcopus, si obsequia temporalia famuli, quæ compensare debet mercede temporali, velit com-

pensare Beneficio Ecclesiastico. Hæc enim virtualiter est venditio, & commutatio Beneficij pro obsequio temporali: & tunc dat Beneficium propter munus ab obsequio, tamquam propter finem principalem. Aliud est, si adæquato pretio compensaverit obsequia famuli; ex occasione tantum famulatus is famulus invenerit gratiam apud Episcopum, & hic inclinet ad conferendum omnino gratis, & pure liberaliter famulo Beneficium Ecclesiasticum: sic enim nullum est vestigium simoniæ.

C A P V T VI.

APPENDIX.

An liceat Episcopo conferre Beneficium pingue Clerico sub eo onere, quod renunciaret aliud tenue, vel minus pingue, quod habet, ut hoc conferatur alteri?

ARTICVLVS I.

Præmittuntur aliqua, & duæ sententiæ referuntur.

SUMMARIVM.

Explicatur casus. num. 112.

Qui nam censuerint, & quo fundamento, esse simoniacum, quod Episcopus det Beneficium pingue Clerico sub conditione, quod renunciaret tenue: num. 113.

Prima opinio distinguens inter Beneficium compatibile, & incompatible. num. num. 114.

Authores huius sententiæ referuntur. num. 115. & seqq.

Secundum

Secunda sententia, quæ est limitatio primæ. num. 118.

Duplex genus Beneficiorum incompatibilium explicatur. num. 119.

Quæstio procedit, non de Beneficijs incompatilibus, sed solum de compatilibus num. 120. & seqq.

112. **C**ommune est Episcopis, dum conferunt Beneficium pingue vni Clerico habenti aliud tenue, confere illud sub onere, quod renūciat tenui Beneficio, quod prius habebat. Nam cum cognoscant Episcopi, multos esse dignos, quibus Beneficia conferantur, & videant alios alijs digniores, inique ferunt, vel quod beneficium pingius conferratur minus digno, vel quod vnus habeat Beneficium vtrumque, scilicet pingue, & tenue; & reliqui digni remaneant inopia pressi.

113. In hac tamen Curia Hispanensi novissime exorta est contraversia, an liceat Episcopo dare Beneficium pingue sub onere, quod renūciat tenue; an potius id sit simoniacum? Nec defuerunt, qui censerent, Episcopum sic conferentem esse reū simoniæ, hoc fundamento fulti. Etenim pactio circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, simoniaca est; vt constat ex cap. *Quæsitum*. De Rerum permut & alijs iuribus: sed dare Beneficium sub onere, quod renūciat aliud, est pactio circa spiritualibus annexa: ergo id est simoniacum.

114. Pauci sunt Authores, qui hanc quæstionem tetigerunt. Prima ergo sententia docet, si Episcopus det Beneficium vni habenti aliud incompatible cum primo, sub onere quod renūciat primum, id non esse simoniacum; quia ea conditio renunciandi primum de iure inest; si vero Beneficium pingue, quod denuo confertur, sit compatibile cum primo te-

nui, esse simoniacum conferre sub ea conditione, quod renūciat primum; quia est pactum in initum sub conditione, quæ non inest de iure.

115. Hanc sententiam tuetur Garcia de Benef. part. 8. cap. 2. nu. *Garc.* 21. Ait enim: *Ex prædictis infert Abbas indicto cap. Significasti, num. 6. cū Collectario ibi, tenere collationem parochialis ab Ordinatio factam habenti aliã, sub conditione, si primã resignaverit, seu dimittat: quia ista conditio tacite inerat de iure* Et hanc primam partem huius sententiæ confirmat ex quadam decisione Rotæ. Et num. 24. addit secundã partem sententiæ huius Sic: *Secus esset, si conditio tacite non inesset, vt quia primum Beneficium non esset vacaturum ipso iure: Et pro hac secunda parte citat Cosmam, & Selvam.* Vbi non dicit, esse simoni-

119. Eidem sententiæ suffragatur (quamvis cum limitatione mox subiicienda) P. Thom. Sanch. tom. 1. *Th. Sanch.* Consil. lib. 2. cap. 3. dub. 25., vbi postquam late probavit, omne pactum circa spiritualia esse simoniacum, subiungit num. 9. *Nota, limitandam esse hanc conclusionem, nisi apponatur conditio, quæ iure inest. Et eo modo, quo inest; vt si Episcopus habenti Beneficium Curatum, conferat aliud Curatum ea conditione, vt resignet primum, non erit simonia; quia illa conditio de iure inest, cum non possit aliquis duo Beneficia Curata obtinere. Si autem Beneficia essent compatible, (vt si vtrumque esset tenue, & non sufficiens ad decentem sustentationem) esset simonia conferre alicui Beneficium ea conditione, vt resignaret aliud, quod habet: quia illa conditio non inest iure, quia sunt compatible.*

117. Pro eadem sententia stat P. Gibalinus de simonia quæst. 16. *Gibal.* Corollario 8. & primã partem circa Bene-

Vgol. Beneficia incompatibilia docet in
Gracia. concludione 2., & pro ea citat Vgol-
Cosman. num tab. 1. de Simonia cap. 11. nu.
Panvin. 4., *Garciam* vbi supra, *Cosman* in
Rebus. practat. tit de collat. §. *Sequuntur*
Selva. verb. *voluerit*. *Panvin.* de off. & po-
 test. Capituli Sede vacant. quæst. 1.
 part. 2. num. 8. *Rebuffum* in praxi
 tit. *Requista ad Collat.* num. 1. Deinde
 in concludione 4. tuetur secundâ partē
 huius sententiæ, nempe simoniacum
 esse, quod Collator Beneficij det Be-
 neficium sub ea conditione, quod
 renunciēt aliud compatibile; & pro
 hac parte citat *Selvam* de Benef. part.
 2. quæst. 20. num. 2. & 3. & reliquos
 antea citatos pro secunda conclusio-
 ne. Præterea eandem sententiam
 quoad vtramque partem defendit, &
 fundamentis roboravit à me consul-
 tus Illustrissimus Episcopus Pampi-
 lonensis D. Ioannes Santos de San
 Pedro doctrinæ, & Religionis præ-
 notissimus.

D. Ioan.
Santos.

118. Secunda sententia, quæ
 videtur esse limitatio primæ, docet,
 posse Episcopum sine labe simoniæ
 dare Clerico Beneficium sub condi-
 tione, quod renunciēt alterum com-
 patibile; si quando dedit illi primum
 Beneficium, dedit illud sub condi-
 tione, quod renunciaturus esset illud,
 si conferret deinceps alterum pin-
 gius. Ita P. Thom. Sanchez vbi su-
 pra. Ita enim asserit. *Similiter excu-
 sari potest à simonia, si Episcopus con-
 ferat Beneficium alicui ea conditione,
 ut cum ipse aliud pingius illi contule-
 rit, primum libere renunciēt in mani-
 bus ipsius Episcopi, ut illud conferat,
 cui placuerit: id enim licite fieri potest.*
*Primum, quia illa conditio est secun-
 dum ius commune: secundum, quod
 nullus potest habere duo Beneficia, etiã
 simplicia, quorum alterum sit pingue,
 id est, sufficiens ad congruam sustenta-
 tionem. Secundo, potest excusari; quia
 illa est quasi permutatio Beneficiorum,*

P. Thom.

*qua auctoritate Prælati licite fieri po-
 test. Tertio; quia causa permutationis
 potest quis renunciare cum tali condi-
 tione, ut supra dixi.* In quibus verbis
 notandum est, ex his tribus ratio-
 nibus primâ facere recursum ad incom-
 patibilitatem Beneficiorū; secundam,
 tamen, & tertiam tradi in dependen-
 ter ab eo, quod Beneficia sint incom-
 patibilia. Vbi pro eadem sententia
 citat *Cordubam* in Summa quæst. 30.
Ludovicum Lopez 1 part. instructor.
 cap. 337. fine, & *Emmanuelē*
Rodrig. tom. 2. Sum. cap. 60.
 num. 4.

Cord.
Lopez.
Rodrig.

119. Et pro maiori horum in-
 telligentia prænotandum est, Bene-
 ficia incompatibilia esse duplicis ge-
 neneris. Incompatibilia primi gene-
 ris sunt illa, quorum vnum ipso iure
 excludit alterum. V. g. duæ Præben-
 dæ vniformes sub eodem tecto, vt
 duo Canonicatus: nam si accipias
 secundum, ipso iure vacat primum.
 Incompatibilia secundi generis sunt,
 quæ licet non possint retineri simul
 sine dispensatione, tamen non ita
 pugnant inter se, vt alterum vacet,
 accepto priori. Talia sunt duo Be-
 neficia pinguia, id est, quorum quod-
 libet sufficit ad congruam sustenta-
 tionem Clerici. Ita *Navarrus* lib. 3.
 consil. 17. & seqq. de Prebandis, &
P. Lessius lib. 2. de Iust. cap. 34. du-
 bit 27. num. 140., & communiter
 Doctores.

Navar.
Lessius.

120. Deinde vt facile cognos-
 catur, in quo consistat difficultas
 præsentis controversiæ, suppono, ad-
 mittendam esse tamquam certam
 priorē partē primæ sententiæ, nempe
 posse Episcopum conferre alicui Be-
 neficium pingue sub conditione,
 quod renunciēt aliud incompatible,
 quod habet: nam quamvis videatur
 fieri pactum sub ea conditione; ea
 tamen conditio de iure inest, & non
 tam est pactio, quam declaratio obli-
 gationis.

gationis, qua obstringitur Collatarius, ut recte probant Authores primæ sententiæ.

121. Punctum ergo difficultatis est, an possit Episcopus absque labe simoniæ conferre Beneficium Clerico cum onere renunciandi aliud minus pingue, quod antea habebat, casu quo talia Beneficia sint comparabilia? Et, ut vidimus supra, id negant Authores primæ sententiæ, & Authores secundæ limitant, & affirmant pro casu, in quo cum Episcopus contulit primum, illud contulit sub conditione, quod renunciaturus illud esset, si deinceps aliud pinguius conferret.

ARTICVLVS II.

Statuitur pars affirmativa, & prima eius probatio.

SUMMARIVM.

Potest Episcopus conferre Clerico Beneficium pingue cum onere, ut renunciet minus pingue, quamvis compatibile. num. 122.

Quam vim habeat quidam motus proprius? num. 123.

Episcopus potest transferre Beneficiarium de vna Ecclesia ad aliam. num. 124.

Dare Beneficium pingue cum eo onere est transferre illum de vna Ecclesia ad aliam num. 125.

Quid præcipiat Pontifex in cap. Quæsitum? num. 126.

In eo capite conceditur Episcopo tam potestas faciendi permutationem Beneficiorum, quam translationem Beneficiorum. Ex Suarez. num. 127.

Discrimen inter permutationem, & translationem. Ex eodem. num. 128.

Quare concedatur permutatio sub termino translationis. num. 129.

An omnis permutatio, ut se tenet ex parte Episcopi, sit translatio? num. 130.

Conclusio ex dictis. num. 131.

122. **V**eram censeo sententiam affirmantem, posse Episcopum absque labe simoniæ conferre Beneficium pinguius Clerico, cum onere ut renunciet Beneficium minus pingue, quod antea habebat, quamvis ea Beneficia sint inter se comparabilia. Hanc sententiam tuetur illustrissimus Episcopus D. Ioannes Alphonsus de Moscoso, in summa tract. 5. de simon. cap. 10., ubi referens, quemdam motum proprium Pontificis prodijisse, in quo interdicebantur Episcopi, ne consanguineis, & familiaribus conferrent Beneficia, sic ait: *Este mandato fue riguroso para los Obispos, que haziendo el deber andan acomodando sus familiares, y parientes segun sus merecimientos, quitandoles unos Beneficios, y dandoles otros: y era intolerable obligarlos a que a cada paso, para hazer estas provisiones acudiesen a Roma. Suplico el Rey Felipe segundo deste mandato, y embio cedulas a los Obispos haziendoles saber, como se avia suplicado desta extravagante, y que con segura conciencia podian seguir la costumbre antigua. Yo recibi aviso en vna cedula real sobre el caso. Quæ sic in latinum sermonem fideliter transfero [Hoc præceptum fuit rigidissimum adversus Episcopos, qui muneri suo satisfaciendo, satagunt promovere familiares, & consanguineos pro vniuscuiusque meritis, AVFERENTES alia Beneficia, & conferentes alia. Erat autem onus intolerabile, cogere Episcopos, ut tertio quoque gradu mitterent Romam pro his provisionibus faciendis. Supplicavit Rex Philipus secundus.*

secundus pro suspensione huius præcepti, & misit chirographa Episcopis, certiores eos faciens de supplicatione ab hac extravaganti, ad monensque, eos posse tuta conscientia sequi cōsuetudinē antiquam. Et ego accepi admonitionem hanc per chirographum Regium de re ista.]

123. In quibus verbis id præcipue notandum est, censere illustriss. Episcopum, licite Episcopos auferre, & conferre Beneficia familiaribus, quod non aliter fit, nisi conferendo Beneficia potiora cum onere renunciandi inferiora alia. Deinde notandum etiā est, dubitari inter Authores, an sola supplicatio Regis sufficiat pro suspēione præcepti, aut motus proprii. Cæterum quidquid sit de hoc, constat, eum motum proprium non esse vsu receptum, & prævaluisse pristinam consuetudinem.

124. Ratio prima huius conclusionis est: Nam c. *Quæsitum*. de Rerum permut. conceditur Episcopo, ut possit transferre Beneficium de vna Ecclesia ad aliam: sed conferre Beneficium pinguius Clerico cum onere renunciandi aliud minus pingue, quod habebat, est trāsferre illum de vna Ecclesia ad aliam: ergo in præfato cap. conceditur Episcopo, quod possit conferre Beneficium Clerico cum onere renūciandi aliud, quod antea habebat.

125. Minor patet: nam transferre Beneficium de vna Ecclesia ad aliam, dicitur terminum *ad quem*, & terminum *à quo*: & dum confert Beneficium pingue, facit illum transfire ad aliam Ecclesiam, tamquam ad terminum *ad quem*: & dum iubet renunciare Beneficium minus pingue, facit illum recedere ab Ecclesia, cui antea præerat, tamquam à termino *à quo*: illa ergo Episcopi dispositio quoad ea Beneficia, est translatio de vna Ecclesia ad aliam.

126. Iam vero maior eius syllogismi ostenditur. Nam in eo cap. *Quæsitum* sic decernit Pontifex. *Generaliter itaque ieneas, quod cōmutationes Præbendarum de iure fieri non possunt; præsertim pactione præmissa, qua circa spiritualia, vel connexa spiritualibus labem semper continet simonia. Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam, licite poterit de vno loco ad alium transferre per sonas.* Ergo ex causa necessaria potest Episcopus transferre Beneficium de vna Ecclesia ad aliam.

127. P. Suarez tom. i. de Relig. tract. 3. lib. de simonia, cap. 32. affirmat, in hoc capite concedi Episcopo potestatem tam ad faciendam permutationem Beneficiorum, quam ad translationem Beneficij de vna Ecclesia ad aliam. Et ita num. 2. ait: *Sit igitur generalis Regula, ut permutatio licite fiat, necessarium esse, ut Authoritate superioris fiat.* Cuius rei rationem sic proponit. *Et ratio clara est: quia talis permutatio potest esse necessaria, vel utilis aut Ecclesie, aut ipsis Beneficiarijs, & ideo non debuit omnino prohiberi. Fuit autem expediens, ut proprio arbitrio privatim non fieret; ideoque merito superioris autoritas postulata est.* Et num. 9. addit, hunc Superiorem esse Episcopum.

128. Et num. 4. declarat discrimen inter permutationem, & translationem his verbis: *Quia translatio non est contractus, nec fit per modum contractus; unde per se non requirit, quod fiat inter duos, & per se respicit utilitatē Ecclesie, non translatorū. Unde ORIGINEM DVCITA PROVIDENTIA. Prælati, non à voluntate translati; ideoque sine illius consensu fieri potest, & interdum cum maiori onere, & minori temporali commodo; & sæpe circa unum tantum ad Beneficium vacans. Permutatio autem*

Cccc

revera

revera fit per modum contractus; & ideo per se postulat, ut fiat inter duos, & ex consensu eorum, &c. Totum ergo hoc permittitur in Beneficijs cum auctoritate PRÆLATI: Et ideo hoc modo non solum translatio personarum, sed etiam permutatio Beneficiorum in rigore sumpta licita est cum dicta conditione (scilicet auctoritatis Episcopi) & ita sentiunt omnes Doctores, & aperte D. Thomas (2. 2. quæst. 100. art. 1. ad 5.) Prius enim dicit has permutationes fieri non posse privatim; subdit vero statim: [Potest tamen Prælati permutationes huiusmodi facere.] & probatur sufficienter ex dictis iuribus, & ex Clement. unic. de rerum permut.

129. Et mox rationem tradit Suarius, quare concedat Pontifex Episcopo permutationem Beneficiorum sub ea voce transferre potius, quàm sub verbo Permutare. Sic enim ait: In dicto autem capite [Quæstum.] Pontifex illum modum loquendi tenuit, ut significaret duo. Unum est, Beneficia secundum ius non posse permutari privata auctoritate, & consensu permutantium: ita enim omnes illà primam regulam intelligunt. Aliud est: hanc permutationem non esse faciendam ab Episcopo sine respectu ad commune bonum Ecclesiarum. Et quia hoc ex personis maxime pendet, ideo potius per translationem personarum, quam per Beneficiorum permutationem, Pontifex declaravit.

130. Et ex dictis clare inferitur, omnem permutationem, ut se tenet ex parte Episcopi, esse translationem nam, ut ait Suarius, sub nomine translationis in eo textu comprehendit Pontifex permutationem; quod non fieret, nisi permutatio etiam esset translatio; sed non omnem translationem esse permutationem. Quod si obijcias ex verbis supra relatis Suaris, translationem non esse contrac-

tum, nec fieri per modum contractus, & per se respicere utilitatem Ecclesiæ, non translationem; & translationem originem ducere à providentia Prælati, non à voluntate translati, quæ omnia convenire non possunt permutationi. Respondeo, etiam permutationem, ut se tenet ex parte Prælati, vel (ut magis proprie loquamur) approbationem permutationis non esse contractum, & in ea respicere debere Episcopum utilitatem Ecclesiæ potius, quam permutantium; & sic etiam originem ducere à providentia Prælati. Et hæc dicta sunt ad maiorem intelligentiam textus. Quia licet negaveris, permutationem sic explicatam esse translationem, nihil obest, nec prodest nostræ conclusioni.

131. Ex dictis ergo patet, quod quando Episcopus confert Beneficium pinguius Clerico cum onere, quod renunciaret minus pingue, esse veram, & perfectam translationem, quàm in præfato textu concedit Pontifex Episcopo: hæc enim collatio quam facit Episcopus, cum onere renunciandi aliud Beneficium, non est contractus, neque fit per modum contractus, & respicit utilitatem Ecclesiæ; & originem ducit à providentia Prælati, & non à voluntate translati.

ARTICVLVS III.

Solvuntur obiectiones oppugnantes doctrinam articuli precedentis.

SUMMARIUM.

Episcopus, dum confert Beneficium pingue, non facit renunciari aliud pacto, sed imperio. num. 133.

Ad rationem translationis non requiritur, quod Beneficia sint incompatibilia. num. 134.

Aliquando iubet Prælatus cum animo annuendi renitentia subditi. n. 136.

Quomodo debeat fieri translatio ex causa necessaria? num. 137. & seqq.

Causa est moraliter necessaria, cum affert magnam utilitatem bono regimini. num. 138.

Quenam sint quoad hoc requisita, ut detur magna utilitas pro bono regimine Ecclesie? num. 139.

In hoc modo collationis Beneficiorum datur causa necessaria. num. 140.

Quid de causis enumeratis in c. [Nisi cum pridem?] num. 141.

132. **D**ices primo, non posse verificari, eiusmodi collationem ab Episcopo factam cum onere renunciandi, non esse contractum, neque fieri per modum contractus, siquidem Episcopus dat Beneficium dependenter ab hoc, quod Beneficiarius ille consentiat in renunciando alterum Beneficium. Dicit enim Episcopus [do tibi hoc Beneficium, si volueris renunciare primum.] Quis autem dubitare potest, hoc esse pactum Episcopi cum Beneficiario? Deinde, nam collatio secundi Beneficij non est ex natura sua

translatio; sed appositio illius conditionis, & pacti facit illam provisionem Beneficij esse quasi translationem: nam cum loquamur de Beneficijs compatilibus, provisio secundi Beneficij non petit illum transitum de vno ad alterum. Ergo perperam dicitur, quod ea provisio secundi Beneficij, cum onere renunciandi primum, est translatio, quam in hoc textu permittit Pontifex Episcopo.

133. Respondeo, eiusmodi provisionem non esse contractum, neque fieri per modum contractus; quia id onus imponit Episcopus non pacto, sed iussione, & imperativo modo, & æquivaleret huic actui: [Do tibi Beneficium pingius, & quia scio te acceptaturum, iubeo, ut renuncies alterum præhabiturum.] Vel sic: [Iubeo, ut acceptes hoc Beneficium, & ut renuncies aliud.] In quo nullum inest pactum, sed exercet imperium, quod potest exercere ex vi potestatis, quam dat illi Pontifex in hoc capite. *Questum* Et quidem negari non potest, quod potest Episcopus vti hoc modo imperandi renunciationem prioris Beneficij ad assumptionem posterioris, sine vlla ratione pacti. Quod si in provisione conditionali est periculum simoniæ propter pactum, consulo, ne utatur Episcopus provisione conditionali, sed provisione imperativa; qualem debemus præsumere in Episcopo sic providente Beneficium.

134. Ad id, quod subiungitur, respondeo, id argumentum probare plus, quam eius Author contendit, imò & quàm potest contendere. Probat enim numquam posse Episcopum transferre Beneficium de vna Ecclesia ad aliam, nisi Beneficia fuerint incompatibilia; contendit enim argumentum, non esse veram translationem, eo quod Beneficia sunt compatibilia. Hoc autem videtur absurdum. Nam
Cccc 2 cum

cum Pontifex in præcitato capite concedat Episcopo, quod *possit de uno loco ad alium transferre personas*, quo iure id limitandum est ad sola Beneficia incompatibilia, ita ut id non possit præstare, cum Beneficia sunt compatibilia. Si ergo potest in alijs casibus transferre Beneficiarium de vno loco in alium, poterit etiam in hoc, de quo agimus. Et sicut in alijs casibus illa est vera translatio, etiam si Beneficia sint cõpatibilia; etiã in hoc. Nam ad veram translationem non requiritur, quod vna collatio Beneficij postulet renunciationem alterius; sed quod id fiat arbitrio Episcopi.

135. Dices secundo. Quamvis dicatur ea provisio secundi Beneficij fieri imperativo modo, non potest negari, Episcopum expectare consensum Beneficiarij; nam si iste non admittit, non habetur reus inobedientiã: si ergo pendet à consensu eius, iam potius dicenda est pactio, quam iussio. Et confirmatur: nam, ut ait Pater Suarez supra, propria, & vera translatio Beneficiarij *sine illius consensu fieri potest*. Sed hæc provisio secundi Beneficij cū onere renunciandi primum, non potest fieri, sine consensu illius: ergo hæc non est vera translatio, de qua loquitur Pontifex in eo textu.

136. Respondeo, non repugnare, quod imponatur præceptum, & quod, si subditus renuat, annuat Superior ei renitentia: sic enim leges imperativo modo imponuntur, & tamen solet Princeps annuere renitentia: populi, & expectare consensum eius, quia non vult obligare populum invitum. Sic ergo iubet Episcopus, ut admittat secundum renuncians primum; & tamen si nolit consentire, annuit Episcopus quandoque; quandoq; etiam vrget ad consensum, quia sic expedit bono regimi-

ni. Vnde patet ad confirmationem, negandam esse minorem.

137. Dices tertio. Ut provisio Beneficij sit vera translatio personæ, qualem in eo textu concedit Pontifex Episcopo, requiritur, quod fiat ex causa necessaria, illis verbis: *Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam*: atqui nulla est causa necessaria, quæ obstringat ad hoc, quod collato secundo Beneficio, renunciatur aliud compatibile: ergo hæc non est vera translatio, qualem in eo textu concedit Pontifex. Minor probatur primo: nam causas necessarias, ob quas potest renunciari Beneficium, enumerat Innocencius III. in cap. *Nisi cum pridem*, de renunciat. quas Glossa his duobus versibus conclusit: *Debilis, ignarus, male conficius, irregularis. Quam mala plebs odit, dans scandalo, cedere possit*. Sed in nostro casu nulla ex his causis reperitur: ergo nulla causa necessaria reperitur in nostro casu ad renunciandum prius Beneficium.

138. Probatur secundo eadem minor. Causa renunciandi prius Beneficium in hoc casu est, ut consequatur secundum: sed ut consequatur secundum, non est necessarium, quod renunciet primum, cum sint compatibilia: ergo in hoc casu non datur causa necessaria ad renunciandum. Probatur tertio. Nam causa renunciandi prius Beneficium in hoc casu est voluntaria Beneficiario: ergo non est necessaria. Probatur quarto. Nam, ut loquitur Suarius supra, translatio, quæ fit ob causam necessariam, *originem ducit à providentia Prælati, non à voluntate translatis*: Sed hæc renunciatio, de qua loquimur, originem trahit à voluntate translatis, non à providentia Prælati, cū dependeat à voluntate, & consensu eius Beneficiarij: ergo hæc non est translatio facta ob causam necessariam.

Suar.

Innoc.
Glossa

Suar.

139. Ante solutionem præmitto primo, tunc dari causam moraliter necessariam, quando causa importat magnam utilitatem pro bono Ecclesiæ regimine: est enim moraliter necessarium Episcopo, provide re omnibus, quæ fuerint magnopere utilia pro bono regimine Ecclesiæ. Neque enim Episcopus satisfacit suæ obligationi, nisi provideat in omnibus de ijs, quæ maxime conducunt ad utilitatem Ecclesiæ.

140. Præmitto secundo, esse magnam utilitatem pro bono regimine Ecclesiæ, quod ita distribuat Beneficia, ut concurrant hæc duo. Primum, quod Beneficia, quo meliora, & pinguiora fuerint, conferantur dignioribus. Est enim monstrum, & in perniciem Ecclesiæ, quod tenuia dentur dignioribus, & pinguiora minus dignis. Secundum, quod evitetur in quolibet individuo pluralitas Beneficiorum, de quo dicam art. seq.

141. Iam vero ad argumentum respondeo, negando minorem, quod in hoc casu non detur causa necessaria: est enim ea, quam proxime assignavi de bono Ecclesiæ regimine. Et id est, quod supra dixit P. Suarez, *Originem ducit à providentia Prælati*. Non enim fit ea translatio principaliter propter commodum Clerici, sed propter bonum regimen Ecclesiæ.

142. Ad primam probationem minoris respondeo, eas causas enumeratas in cap. *Nisi cum pridem*. Et conclusas in eo disticho, non esse probationem Beneficij, sed pro renunciatione Episcopatus ut evidenter constat ex contextu. Imò etiam respectu Episcopi intelligi extra casum translationis de vno Episcopatu ad alterum. Nam in casu translationis de vno Episcopatu ad alterum non attenduntur illæ causæ, sed solum attenditur ad bonum Ecclesiæ regimen; cui expedit maiores Ec-

clesias à dignioribus Præsulibus gubernari. Quare etiam si illæ causæ extendendæ essent ad renunciationem Beneficij, haberent locum extra casum translationis, in qua renunciatio non oritur à voluntate translati, sed à providentia Prælati.

143. Ad secundam probationem neganda est maior. Causa enim huius translationis non est, quod Clericus possit obtinere secundum Beneficium pinguius; sed quod proficiatur bono regimini Ecclesiæ, ut dictum est. Et hinc patet ad tertiam probationem: nam causa renunciandi non est voluntaria Beneficiario; cuius voluntati non subest bonum Ecclesiæ regimen, propter quod fit hæc translatio: Patet etiam ex dictis, ad quartam probationem negandam esse minorem propter dicta.

ARTICVLVS IV.

Ampliatur conclusio, & proponitur secundum eius fundamentum.

SUMMARIVM.

Collatio Beneficij pinguis sub conditione, quod renunciatur alterum compatibile, non est simoniaca, quia conditio de iure in est. num. 144.

Quam odiosa sit in iure canonico pluralitas Beneficiorum, etiam independentem ab eo, quod sint incompatible. num. 145.

Ex Concilio Lateranensi. Ibidem.

Ex septima Synodo, & Concilio Chalcidonensi, & Tridentino. nu. 146.

Ex S. Gregorio. num. 147.

Et ex Ioanne XXII. num. 148.

Ex S. Thoma, & Caietano. nu. 149.

Explicantur inconvenientia allata à Ioanne XXII. Ex P. Lessio. n. 150.

Alia

Suar.

Alia inconuenientia ex Soto. n. 151.

Alia ex Reginaldo. num. 152.

144. **H**ucusque propugnavi conclusionem sub terminis translationis absolutæ, sine eo quod proponatur Beneficiario sub conditione renunciationis prioris Beneficij. Modo autem pro ampliatione conclusionis assero, sicut provisio Beneficij sub conditione, quod renunciatur alterum Beneficium incompatible, nihil continet simoniæ, quia ea conditio de iure inest; ita similiter provisio Beneficij in casu nostro facta sub conditione, quod renunciatur alterum Beneficium compatibile, nihil continet simoniæ, quia etiam ea conditio de iure inest, modo explicando.

145. Pro cuius claritate advertendum est, semper in iure Canonico rem odiosam fuisse pluralitatem Beneficiorum, etiam independentem ab eo, quod sint ex illis, quæ incompatible sunt, propter quam plurima incommoda, quæ ex hac pluralitate oriuntur. Et ideo semper habitum est tamquam melius, & consultius, quod singuli singula habeant Beneficia: ut patet ex pluribus Sacris Canonibus. Alexander III. in Concilio Lateranensi cap. *Quia in tantum* de Præbendis, ait: *Quia in tantum quorundam processit ambitio, ut non duas, vel tres, sed plures Ecclesias perhibeantur habere.* Et paulo post. *De multitudine Præbendarum, Canonibus inimica, que dissolutionis materiam, & evagationis inducit, certumque continet periculum animarum.* Vbi vides pluralitatem Beneficiorum censeri Sacris Canonibus inimicam, & animabus periculosam, & alia continere incommoda.

146. Septima Synodus, ut habetur cap. *Clericus.* 21. quæst. 1. sic ait: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesijs. Ne-*

gotiationis enim hoc est, & turpis lucri proprium commodum, & ab Ecclesia consuetudine penitus alienum. Et cap. *Clericum.* Ibid. ex Concilio Chalcedonensi dicitur: *Clericum in duarum Ecclesijs civitatum conscribi non oportet.* Concilium Trident. sess. 24. cap. 17. de Reform. pluralitatem Beneficiorum vocat *peruersionem Ordinis Ecclesiastici, & improba cupiditatis affectum.* Sic enim loquitur. *Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando vnus plurium officia occupat. Clericorum, sancte Sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi. Verum quoniam multi improba cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, que bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul Beneficia abstinere non erubescunt, &c.*

147. S. Gregorius Magnus, ut refertur in cap. *Singula.* 89. dist. hoc S. Greg. idem affirmat, & confirmat testimonio Apostoli ad Rom. 12. *Singula Ecclesiastici iuris officia singulis quibusque personis singulatim committi iubemus.* Sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: ita in Ecclesia corpore multa membra sunt secundum veridicam Pauli sententiam. In vno eodemque spirituali corpore conferendum est hoc officium vni, alij committendum est illud. Neque enim quantumlibet exercitata vni personæ vno tempore duarum rerum officia committenda sunt, quia si totum corpus est oculus, ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis seruat, & pulchritudinem representat: ita varietas personarum per diversa nihilominus distributa officia, & fortitudinem, & venustatē Sanctæ Ecclesiæ Dei manifestat. Et sicut indecorum est in corpore humano, ut alterum membrum alterius fungatur officio: ita nimium

Alex.

rum noxium, simulque turpissimum est, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa.

148. Ioannes XXII. in Extrauaganti *Execrabilis*. de Præbendis postquam dixit, execrabilem esse quorundam ambitionem circa pluralitatem Beneficiorum impetrandam; eaque eo magis fieri insatiabilem, quo magis ei indulgetur; enumerat mala, quæ ex pluralitate Beneficiorum oriuntur. Sic enim loquitur. *Inter cetera inconuenientia, subscripta sequuntur, quod videlicet interdum vnus, quæ vnicum, quamvis modicum, vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quæ multis litteratis viris vita puritate, ac testimonio bonæ fame pollentibus, qui mendicant, possent abunde sufficere aqua distributione collata habentibus, ipsa paratur vagandi materia, Divinus cultus minuitur, Hospitalitas in ipsis Beneficijs debita non seruetur &c.* Et nota, hæc mala, & inconuenientia, quæ enumerat Pontifex, esse communia, vt in plurimum, tan respectu pluralitatis Beneficiorum cõpatibilium, quam incompatibilium. Nam ex pluralitate Beneficiorum cõpatibilium, quæ aliqui obtinent, fit quod multi litterati, vitæ puritate, & testimonio bonæ famæ pollentes mendicant; quod cultus Divinus minuat, dum cultus, quem plures exercere possent, restringitur ad vnũ; & sic de alijs.

149. S. Thomas quodlib. 9. art. 15. cum enumeret hæc, & alia incommoda, quæ, stando in iure naturæ, consequuntur ad pluralitatem Beneficiorum; subiungit. *Sunt vero quedam actiones, quæ absolute considerata deformitatem, vel inordinationem quandam important; quæ tamen aliquibus circumstantijs aduentibus bonæ efficiuntur, sicut occidere hominem, vel percutere in se de-*

formitatem quandam importat; sed si addatur, occidere malefactorẽ propter iustitiam, vel percutere delinquentem causa disciplina, non erit peccatum, sed virtuosum. In numero harum actionum videtur esse habere plures præbendas. Itaque pluralitas Beneficiorum ex se affert deformitatem moralem, quæ vt purificetur, requirit speciales circumstantias, quales sunt necessitas Ecclesiæ, vel ipsius Beneficij, vel paucitas eligendorum, &c. Idque explicuit Caietanus in summ. verb. Beneficium. dicens, hanc pluralitatem esse de genere nocivorum, quæ ex adiuncta ratione possunt honestari

150. Audiendus est P. Lessius de iust. cap. 34. dub. num. 137. vbi optime enumerat, & explicat inconuenientia allata à Ioanne XXII., & à S. Thoma, his verbis: *Habere plura Beneficia... solitarie consideratum inordinationem quandam involuit. Primo, quia minuitur cultus Divinus; vnus enim habens tria Beneficia, non recitat, ter preces Canonicas, nec tria facit Sacra. Secundo Ecclesia destituitur suis operarijs; vnus enim non potest in pluribus locis residere, nec plurimum ministeria obire. Tertio, fundatores frustrantur sua pia intentione. Quarto, quia frustrantur multi pauperes, forte magis idonei, magisque utiles Ecclesiæ futuri. Denique multa incommoda inuehit hæc pluralitas, vt nimiam sollicitudinem temporalium, ambitionem, luxum, incontinentiam, concubinarum, lites, scandala pusillorum, & similia.*

151. Nec minori attentione digna, quæ scribit Mag. Sotus lib. 3. de iust. quæst. 6. art. 3. vbi postquam dixit cum S. Thom. pluralitatem Beneficiorum non afferre deformitatem inseparabilem, vt mendacium, neque esse rem indifferentem, vt deambulare, sed per se, & aude sumptam & abs-

absque specialibus circumstantiis afferre deformitatem moralem; subiungit. Primum, quia ratio docet, ut unicuique ministerio suus proprie deputetur minister. Secundo, cultus Divinus detrimentum patitur. Et tertio, cum bona haec (ut diximus) stipendia sint Ecclesiarum, suo defraudantur iure. Id quod rerum usus, & experientia docet. Aggeratis siquidem Praebendis multis ad personarum paucitatem, vix ulla restat Ecclesia, cui pro ratione suarum decimarum serviat dignè. Et quarto inde sequitur distributio iustitia praevicatio, videlicet, ut multi digni egeant; alij vero exundent. Quinto, esca, & fomentum ambitionis inde subministratur: nam interdicta Praebendarum accumulatione, Sacerdotes non tam avidè sitirent, atque ambirent bonis Ecclesiae ditari. Et sexto, id in causa est, ut litterarum studia neglecta iaceant; utrimque enim spes bonorum debilitatur; scilicet, & quod meritorum ratio non habetur, & quod avida ditiorum avaritia impedimento est, ne inopes promoveantur. Quin vero septimo, & transgressio quadam est illius Paulini praecepti, [unusque in ea vocatione, qua vocatus est, maneat.] Aque illius praeterea ad Roman. 12. [Sicut in uno corpore multa membra habentur, &c.] Confirmatque dicto S. Gregorii supra relato.

Regin.

152. P. Valerius Reginaldus in Praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. cap. 29. sect. 1. sic ait: Certum est secundo, plura Beneficia habere, non esse actum ex se indifferentem, sed vergentem potius in malum, quam in bonum, prout D. Thomas expresse docet loco cit. Et confirmatur. Quia pluralitas Beneficiorum, si non omnino, at certe bona ex parte repugnat iuri naturae, ut satis ostendunt incommoda, quae ex ea sequi notantur, tum ab ipso D. Thoma, tum ab alijs. . . ad unde-

cim autem expressa sunt in Extravag. Ioannis XXI. cuius initium est, [Execrabilis] quae licet reducere ad tria capita. Quorum primum est damnum, quod talis pluralitas infert per diminutionem Ministrorum Ecclesiae. Secundum est damnum, quod Ministri idonei capiunt, dum relinquuntur absque ullo Beneficio. Tertium est scandalum, quod datur proximis mala dispensatione honorum Dei, per quam patet, Deo ipsi, & sanctis eius fieri iniuriam, quorum cultus inde minuitur: fieri item Ecclesia, cuius spendor obscuratur, dum ex eo, quod beneficia non dentur pro meritis, sed pro cuiusque affectu, & cupiditate, in aequalitas in clero nascitur; quae est pacis inimica, & invidia fomes: inducitque neglectum tam litterarum, quam bonorum morum, tamquam inutilium ad promovendum se ad Ecclesiae Beneficia. Fieri praeterea iniuriam defunctis, praesertim fundatoribus, quibus frangitur fides, dum non satisfit obligationi annexa Beneficio: ita ut anima ipsorum frustrata subsidio debito, tardius liberentur à penis Purgatorij, diutiusque suspendantur, ac retardentur à gaudijs caelestibus, ad quae illos expectat tota caelestis curia, cuius desiderio per seeleratam illam dispensationem plerumque obstititur: sicut & pio affectui fidelium vivorum, qui ad vident, defunctos sua expectatione, debitisque suffragijs frustrari, retrahuntur à voluntate Beneficia fundandi in Ecclesia. Fieri denique iniuriam ipsismet Beneficiarijs, qui Beneficiorum multitudine farcinati, in negotiationibus, & supputationibus reddituum, ac litibus toti occupantur, nihil curantes spiritalia. Divites enim effecti, suum statum, & officium Ecclesiasticum eadem ratione negligunt, quae artifices ditati arte sua negligunt ea, quae eiusdem artis sunt. . . Unde apparet, quam miserum sit in Ecclesia, aliquas

aliquos Beneficij accumulari perinde inhiare; ac canes famelicis ossibus. Recordentur pluralitatem Beneficiorum ex cap. [Quia in tantum.] de prebendis, certum animarum periculum continere. Id, quod experientia docuit in illo Cancellario Parisiensi, &c. apparuitque Episcopo, & dixit, se perpetuo damnatum propter tria, quorum unum erat pluralitas Beneficiorum, qua ultra sufficientiam retinuit.

Gabr. Hucusque P. Reginaldus. Et pro eadem doctrina refert Gabrielem in 4. dist. 15. quaest. 8. art. 3. dub. 2. notabil. 3. Rebuffus in praxi Beneficiorum part. 1. tit. de dispensatione ad plura Beneficia, de Navarum Miscellaneo 26. de oratione num. 3., Ludolfum 1. part. de vita Christi cap. 68., & Dionysium Carthusianum, tract. de pluralitate Beneficiorum.

ARTICVLVS V.

Ex dictis Colligitur robur secundae probationis.

SVMMARIVM.

Conformius est iuri Canonico, quod Episcopus vitet pluralitatem Beneficiorum, etiam compatibilium. nu. 153.

Conformius est iuri Canonico dare Beneficium pingue sub conditione, quod renunciet antea habitum; etiam compatibilium. num. 154.

Non est simoniacum dare Beneficium sub conditione, quod agatur id, quod est conformius iuri Canonico. num. 155.

Varij modi apponendi conditionem carentes specie simoniae. num. 156.

Ea conditio, quod renunciet Beneficium compatibilium, de iure inest. nu. 157.

Ea conditio licet non insit de iure pra-

cipiente, inest de iure consulente. num. 159.

Concilium Tridentinum non revocat Sacros Canones de vitanda pluralitate. num. 161.

Alius modus explicandi, quomodo ea conditio insit de iure. num. 192.

153. **E**X quibus omnibus evidenter inferitur, esse multo conformius iuri Canonico, & constitutionibus Pontificum, & Conciliorum, vitare pluralitatem Beneficiorum; & consequenter multo melius, & consultius agere Episcopum pro bono Ecclesiae regimine, vitando, quantum potest, eam pluralitatem. Nam, & si ius permittat, duo Beneficia compatibilia haberi ab uno pro sufficientia sustentationis eius; id autem est quasi indulgentia, & mera permissio: semper enim ius Canonicum magis inclinatur ad vitandum pluralitatem, ut pote minus consentaneam ipsi iuri naturali, propter incommoda gravissima, quae ex ea pluralitate consequuntur.

154. Hinc manifeste convincitur, veram esse assertionem traditam. Etenim non potest esse simoniacum dare Beneficium sub conditione, quod fiat id, quod est conformius iuri Canonico, & utilius ad bonum Ecclesiae regimen: sed dare Beneficium pingue Clerico sub conditione, quod ad evitandam pluralitatem Beneficiorum, renunciet illud prius habitum, est conformius iuri Canonico, & utilius ad bonum Ecclesiae regimen: ergo non est simoniacum dare Beneficium sub tali conditione.

155. Confirmatur primo Non est simoniacus Episcopus, si dicat; [Confero tibi Beneficium sub conditione, quod agas id, quod est conformius iuri Canonico, & bono regimini Ecclesiae] ut ex sola terminorum apprehensione notum est: sed

Dddd colla-

collato tali Beneficio, est conformius iuri, & bono regimini Ecclesiæ, quod renunciet primum; atque adeo sub præfata conditione includitur hæc renunciatio: ergo non est simoniacus Episcopus, qui confert tale Beneficium sub conditione præfata renunciationis.

156. Confirmatur secundo. Nulla enim committeretur simonia, si Episcopus utens Tridentini verbis, diceret [Confero tibi Beneficium, sub conditione, quod nulla in hoc inveniatur *Ecclesiastici ordinis peruersio, qua unus plurimum officia occupat Clericorum.*] Neque item committitur, si dicat [Confero tibi Beneficium sub conditione, quod te conformes S. Gregorio dicenti: *Noxiū simul, & turpissimū esse si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa.*] Item neque vllum erit vestigium simoniæ, si Episcopus dicat: [Confero tibi Beneficium sub conditione, quod vites id genus, ex quo tot, & tanta incommoda consequuntur, qualia refert Pontifex, & explicant Theologi.] Similiter possunt efformari alij modi conferendi Beneficium sub conditione, desumpti ex ijs, quæ Pontifices, Concilia, S. Thomas, & Theologi differunt in locis citatis. Et quis non videt, in illis conditionibus relatis nullum simoniæ vestigium contineri; & simul in relatis conditionibus includi renunciationem prioris Beneficii? Nam dum Episcopus dicit [Confero tibi Beneficium sub conditione, quod te conformes illi dicto S. Gregorij] optime intelligit Beneficiarius, sibi iniungi conditionem renunciandi prius Beneficium.

157. Confirmatur tertio. Ideo potest Episcopus conferre Beneficiū sub conditione, quod renunciet aliud incompatible, quia ea conditio de iure inest: sed etiam conditio, quod

renunciet compatibile, de iure inest; cum sit conformius iuri vitare pluralitatem, quantum fieri potest: ergo etiā potest Episcopus conferre Beneficium sub conditione, quod renunciet prius Beneficium compatibile.

158. Dices. Quamuis sit conformius iuri vitare pluralitatem Beneficiorum, etiam compatibile, non tamen præcipit ius vitare illam in duobus compatilibus, sicut præcipit in incompatilibus: sed non inest de iure, quod ius non præcipit: ergo non inest de iure conditio de renunciatione primi compatibilis cum secundo.

159. Respondeo, absolute minorem esse falsam: cuius falsitas declaratur distinguendo consequens: Non inest de iure [præcipiente] concedo; non inest de iure [consulente] nego. Non enim est minus de iure id, quod ius consulit, quam quod ius præcipit. Nam cum iuxta Apostolum *emulari debeamus charismata meliora*; id, quod ius approbat ut melius, & ut vtilius Ecclesiæ, id semper debemus emulari, & sequi, tamquam à iure ipso iniunctum.

160. Dices secundo. Ante Concilium Tridentinum prævalebant præfate constitutiones de vitanda omnino pluralitate Beneficiorum; at cum Concilium Tridentinum permiserit, posse haberi duo compatible, quorum vnum sit insufficientis, fit, quod anteriores constitutiones non habeant locum, quatenus Decreto Tridentini repugnant. Vnde etiam fit, quod conditio de renunciando altero Beneficio compatible, quam imponit Episcopus, non inest de iure; atque adeo quod simoniam inducat.

161. Respondeo. Per Conciliū Tridentinum non revocari constitutiones Canonicas toties à Pontificibus repetitas, quin imò confirmari illis verbis supra relatis, *Sancte Sa-*
cris

cris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs conscribi. Et postea reprobatur violationem eorum, dicens. *Verum quoniam multi improba cupiditatis affectu, &c.* Et ad instar indulgentis, & annuentis humane necessitati, & fragilitati, permittit, quod si vnum Beneficium sit insufficiens sustentationi, possit & aliud sufficiens admittere. Quare affirmat, sanctum esse, neminem in duabus Ecclesijs conscribi; atque adeo perfectius esse omnino vitare pluralitatem; sed licet id sanctius, perfectiusque sit, indulget, vt possit habere duo, modo dicto. Itaque ante Concilium Tridentinum non erat licita pluralitas Beneficiorum, etiam duorum; post Concilium licitum est habere duo, modo dicto; sed sanctius, & perfectius est, quod Beneficiarius vno dumtaxat contentus sit. Nam ea permissio non tollit sanctitatem, & perfectionem habendi vnum dumtaxat. Quare semper manet firmum, quod ea conditio renunciandi primum Beneficium inest de iure consulente.

162. Alio etiam modo potest explicari, quomodo ea conditio renunciandi prius Beneficium inest de iure absolute, nempe quia de iure inest, quod Episcopus seruet iustitiam distributivam in Beneficijs conferendis. Contra quam est, quod dixit Ioannes XXII. verbis relatis: *Plurimorum sibi vendicat stipendia, que multis litteratis viris vite puritate, ac testimonio bona fama pollentibus, qui mendicant, possent abunde sufficere, aqua distributione collata habentibus.* Et Concilium Tridentinum verbis supra relatis ait, esse perversionem ordinis Ecclesiastici. *Quando vnus plurium officia occupat Clericorum.* Et vt loquitur P. Lessius supra relatus: *Quia frustrantur multi pauperes, forte magis idonei, magisque vtilis Eccle-*

sie futuri. Et Mag. Sotus supra. *Inde sequitur iustitia distributiva prauaricatio: videlicet vt multi digni egent, alij vero exundent.* Quod etiam fufius explicuit P. Reginaldus supra citatus. Cum ergo sit de iure, quod Episcopus seruet iustitiam distributivam in conferendis Beneficijs, & ad hanc requiratur, quod abundantibus alijs, alij forte digniores non mendicent; item quod non detur Beneficium tenue digniori, & pingue minus digno; inde est quod ea conditio inest de iure.

ARTICVLVS VI.

Ampliatur vltimus conclusio, & denuo raboratur.

SUMMARIVM.

Translatio de vna Ecclesia ad aliam, etiam subconditione facta, si fiat auctoritate Episcopi, non est simoniaca. num. 163.

In cap. [Quasitum] verbo [transferre] intelligitur tam permutatio, quam translatio. Et quid inde pro conclusione? num. 164.

163. **D**ato, & non concesso, quod quando Episcopus dat Beneficium pingue sub conditione, quod renunciaret alterum tenue, ea conditio non inest iure; adhuc verum est, quod ea conditio non facit collationem simoniacam, ex alio fundamento. Nempe, quia licet omnis pactio, que sit circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, sit simoniaca, tamen ab hac regula excipitur, translatio de vna Ecclesia ad aliam, siue fiat per modum per mutationis, in qua invenitur pactum vtriusque Beneficiarij, siue per modum translationis, dummodo id fiat aucto-

Dddd 2 tho-

Leg.

thoritate Episcopi. Et quidem permutatione certum est, quod si fiat autoritate Episcopi, non est simoniaca, quantumvis præcesserit pactio inter permutantes. Et ratio est, quia non oportebat claudere ostium permutationi, quando Episcopus iudicaret, eam esse in utilitatem Ecclesiæ, aut Beneficiorum, ut asseruit P. Suarez supra relatus. Ergo si Episcopus pro bono regimine Ecclesiæ, & pro observatione iustitiæ commutativæ interponit pactum de renunciando priori Beneficio, cum id fiat autoritate Episcopi, nihil illicitum committitur.

Suaz.

164. Confirmatur primo ex cap. *Quæsitum* de rerum permut. illis verbis: *Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam, licite poterit de vno loco ad alium transferre personas.* Circa quem textum reducenda sunt in memoriam ea, quæ Pater Suarez, tradit, ut retuli supra art. 2., præcipue sub ea voce *transferre* intelligi quilibet sive permutationem, in qua præcedit pactio Beneficiorum, sive translationem. Quod si permutatio, in qua præcedit ea pactio, fiat autoritate Episcopi, venit nomine translationis licitæ, quare non veniet etiam ea mutatio, quam Episcopus intendit pro bono regimine Ecclesiæ, quavis sub ea conditione; præcipue cum hæc dispositio magis respiciat utilitatem Ecclesiæ, quam permutatio, quæ potius respicit utilitatem Beneficiorum.

Suaz.

165. Confirmatur secundo. Episcopus licite potest de vno loco ad alium transferre personas, nempe per translationem propriam, aut impropriam: sed potest autoritate sua transferre personas, facta prius inter Beneficiarios invicem pactio: ergo poterit transferre personas, paciscendo pro bono regimine Ecclesiæ. Sicut enim pactio Beneficiorum

honestatur, si fiat permutatio autoritate Episcopi, ita etiam pactio, quæ facta fuerit ab ipso Episcopo pro utilitate, & bono regimine Ecclesiæ, similiter honestabitur.

166. Confirmatur tertio. Nam P. Thomas Sanchez, ut retuli art. 1. secutus Cordubam, Ludovicum Lopez, & Emmanuelem Rodriguez, docet, si Episcopus det Clerico Beneficium tenue, sub conditione, quod illud sit renunciaturus, casu quo illi det aliud pinguis; licite poterit dare Beneficium pingue sub ea conditione, quam promisit. Cuius rationem dat, inter alias, *Quia illa est quasi permutatio Beneficiorum, quæ autoritate Prælati fieri potest.* Sed cum Episcopus pro bono regimine Ecclesiæ dat Clerico Beneficium pingue sub conditione, quod renunciaret alterum tenue, quamvis non præcesserit illa obligatio renunciandi illud, eodem modo est quasi permutatio Beneficiorum, quæ autoritate Prælati fieri potest: nam quod præcesserit, aut non præcesserit ea obligatio Beneficiorum, neque obest, neque prodest, ut ea mutatio dicatur esse quasi permutatio Beneficiorum.

Tho. San.
Cordu.
Lopez.
Rodrig.

167. Et quidem vel vtraque est simoniaca, vel vtraque manet immunis à labe simoniæ. Etenim quando Episcopus dat Beneficium tenue cum onere renunciandi illud, si dederit aliud pingue, vere est pactio circa spiritualibus annexa, eodem modo, ac quando dat Beneficium secundum sub conditione, quod renunciaret primum, quamvis non præcesserit obligatio renunciandi: ergo si ea prima pactio honestatur, eo quod fit autoritate Episcopi, quia est quasi permutatio Beneficiorum, etiam secunda pactio, quæ fit pro utilitate, & bono regimine Ecclesiæ, honestabitur etiam autoritate Episcopi, cum similiter sit quasi permutatio

ta

tatio Beneficiorum. Aut si in secunda hac non valet autoritas Episcopi, neque valebit in prima.

168. Dixi sapius, id habere locum, quando Episcopus dat Beneficium sub conditione renunciandi aliud, si id facit pro vtilitate, & bono regimine Ecclesie. Nam si dat sub conditione renunciandi propter aliquod commodum suum temporale, erit simoniacus. Et ratio est. Nam ius in præfato cap. *Questum.* dat eam autoritatē Episcopo propter necessitatem Ecclesie: *Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam;* quo nomine necessitatis venit etiam magna Ecclesie vtilitas, vt explicat P. Suarez, supra relatus. Cum ergo quælibet pactio circa spiritualibus annexa sit simoniaca, nisi quando pro necessitate, aut magna vtilitate Ecclesie intervenerit autoritas Episcopi in tali permutatione, aut quasi permutatione, fit non concedi eam autoritatem Episcopo, quando in ea quæserit aliquod commodum temporale.

169. Sed contra hanc conclusionem sic explicatā obijciunt Theologi adversæ partis propugnatores. Quamvis Episcopus habeat potestatem ad hoc, vt autoritative, & potestative approbet permutationes aliorum, & pacta in illis inita, non tamen habet potestatem ad approbandum, & iustificandum pactiones ab ipso initas: ergo quamvis possit iustificare permutationes Beneficiorum, non tamen poterit iustificare pactio- nem initam cum eo, cui confert Beneficium, dando illud sub conditione, quod renunciat alterum. Antecedens probatur primo, quia vnusquisque in se ipsum potestate, & autoritate caret. Sic enim alienationem bonorum Ecclesie, si fiat ex causa iusta, cum debita iuris solemnitate, potest Episcopus approbare, & vali-

dam facere, & tamen in illis bonis, quæ specialiter spectant ad rem Episcopalem, nequit Episcopus alienationem eorum approbare, aut validam facere. Probatum secundo idem antecedens. Nam quamvis Episcopus possit approbare, & iustificare permutationes Beneficiorum, si ipse Episcopus permutet Beneficium proprium cum alio, non potest ipse approbare suam permutationem, sed requiritur approbatio sui superioris, nempe Archiepiscopi, vel Primatis, &c. vt observat Bonacina tom. 1. tract. de simon. disp. 1. quæst. 4 §. 12. & apud ipsum Rebuffus, P. Suarez, & P. Filliucius.

Bonac.
Rebuf.
Suar.
Filliuc.

170. Respondeo distinguendo antecedens: Non habet potestatem approbandi pactiones ab ipso initas [in propriū commodum,] concedo; [in vtilitatem Ecclesie, & pro bono eius regimine] nego. Itaque quando Episcopus pro bono Ecclesie regimine, & servanda iustitia distributiva dat beneficium Clerico sub conditione, quod renunciat aliud, etiam ex compatilibus, non approbat illud pro commodo suo: quod si potest approbare permutationes Beneficiorum, & pactiones in illis contentas propter vtilitatem Beneficiorum, multo æquius est, vt approbet, & iustificet pactio- nem suam, quæ non est pro commodo suo, sed pro vtilitate Ecclesie, & pro servanda iustitia distributiva.

171. Ad primam probationem antecedentis omitto, quod Episcopus non possit exercere potestatem in se ipsum, in causa propria, circa ea, quæ sunt spiritualibus annexa. Hoc enim est, quod probant exempla subiecta. Nam quod non possit approbare, & iustificare alienationē bonorū spectantium ad rem Episcopalem est, quia ea alienatio respicit propriam Episcopi vtilitatem; sive quia id est in cau-
sa

fa propria, vel dic, id sibi esse specialiter prohibitum, ne propter proprium commodum erret in re, quæ non pertinet solum ad ipsum, sed etiam ad Successores. Deinde, quando ipse Episcopus permutat cum alio Beneficium aliquod, certum est, quod non valet approbatio ipsius, sed quod requiritur approbatio sui Superioris; quia ea permutatio, & pactio ibi contenta respicit commodum Episcopi, & est in causa propria. Nos enim fatemur, non posse Episcopum in causa propria inire pactum circa ea, quæ sunt spiritualibus annexa. Quando autem dat Beneficium Clerico sub conditione, quod renunciet alterum, cum id faciat pro bono regimine Ecclesiæ, & pro observatione iustitiæ distributiæ quam iniungunt Sacri Canones, non exercet potestatem in se ipsum, neque in causa propria, sed in causa utilitatis Ecclesiæ.

172. Respondens supra ad primam probationem antecedentis, Dixi, *omitto*, quia ea propositio, quod [Episcopus non potest exercere potestatem in se ipsum,] si vniuersaliter, & vt iacet, accipiatur, falsa est. Nam illa, quæ Episcopus potest concedere subditis, potest sibi ipsi concedere, si non sit sibi specialiter prohibitum. Et quidem id posse indirecte, certum est, nempe quando cum omni populo dispensat in aliquibus, v.g. in lege ieiunij, ea dispensatio comprehendit ipsum Episcopum. Deinde etiam est certum, quod Episcopus habet potestatem committendi suo Confessario, vt dispenset secum in ijs, in quibus potest ipse Episcopus dispensare cum suis subditis. Præterea probabilius sententia docet, posse Episcopum dispensare secum directe in ijs omnibus, in quibus potest dispensare cum suis subditis; & sibi ipsi concedere, quod potest subditis, nisi

in materia sibi specialiter interdicta. Quæ omnia tradit, & efficaciter probat cum multis Doctoribus Pater Thomas Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 3. Quod autem non possit se ipsum designare ad habendum Beneficium, vel dignitatem, quod, vel quam potest alteri conferre, id est propter specialem prohibitionem capitis final. de institut. vbi dicitur, inter dantem, & recipientem debere esse distinctionem personalem.

173. Hac tamen doctrina non vtor pro responsione eius obiectionis, quia dum dat Episcopus Beneficium Clerico sub conditione, quod renunciet alterum pro bono regimine Ecclesiæ, non exercet potestatem in se ipsum, quantumvis ipse apponat eam conditionem, quia tunc eam potestatem exercet pro bono regimine Ecclesiæ, & non in causa propria, sed potius in causa publica; secus si in eo respiceret aliquod commodum suum temporale.

DISERTAT. XXVIII.

An sit gravis obligatio eligendi digniores ad Beneficia Curam animarum habentia?

CAPVT I.

Refertur propositio damnata, & præmittuntur aliqua.

SUMMARIUM.

Concilium non agit de Beneficijs nullam animarum curam habentibus. num. 2.

Alia sunt, quæ habent immediate curam animarum, & alia, quæ mediate.